

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 5

Засновано у 2015 році

Рівне – 2017

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 5 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2017. – 290 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ячук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ;

Сойчук Р. Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ.**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №6 від 25 травня 2017 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

ЗМІСТ

Пустовіт Г. П. Ставлення дитини до природи як домінанта формування екологічної вихованості учнів у позашкільних навчальних закладах	7
Павелків Р. В. Психологічні особливості рефлексії у структурній організації особистості	20
Петренко О. Б., Пелех Ю. В., Пелех Л. Р. Інноваційне управління вищими навчальними закладами: теоретичний аналіз проблеми	31
Jaroslav Jagiela. Tratsactional analysis – educational applications	41
Карпенчук С. Г., Іванюк-Семенюк Л. Ю. Педагогічний закон у контексті історії розвитку науково-педагогічної думки	51
Лісова С. В. Педагогічна креативність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах розвитку інноваційної освіти	65
Потапчук Т. В. Відповідальність як наукова проблема	75
Ящук І. П. Шкільна бібліотека у структурі загальноосвітнього навчального закладу	86
Кіндрат В. К., Литвиненко С. А., Кіндрат Н. П. Проблема національно-патріотичного виховання студентів спеціальності «фізичне виховання» у Рівненському державному гуманітарному університеті	95
Боровець О. В., Демчук М. В. Особливості формування соціальної компетентності молодших школярів	109
Бричок Б. П. Природовідповідна освіта – вимога сьогодення	115
Гудовсек О. А. Проблема підготовки учителів образотворчого мистецтва в Україні: стан дослідженості	120
Дупак Н. В. Проектування змісту професійної освіти у сучасний період розвитку суспільства	130

Казанішена Н. В. Організація освітньо-виховної роботи на екологічній стежці «Сатанівська перлина»	139
Кіндрат П. В., Кіндрат В. К., Семенович С. В. Упровадження національної стратегії з оздоровчої рухової активності: нормативні аспекти.	147
Панчук А. П., Панчук І. В. Туристична індустрія України.....	154
Петренко С. В. Активні форми навчання у вищій школі: актуалізація інноваційного досвіду США	161
Сойчук Р. Л. Методи виховання національного самоствердження в учнівської молоді	172
Стельмашук Ж. Г. Освітньо-виховний простір сільської школи як чинник національно-патріотичного виховання учнів.....	183
Сяська Н. А. Виховання інформаційної культури під час вивчення елементів стохастики у курсі математики основної школи	194
Федоришин О. П. Collaborative learning and its influence on the development and formation of students' social skills	200
Ціпан Т. С., Гоголь В. А. Учнівське самоврядування як чинник формування акмеологічного простору школи	207
Кислюк О. О., Кислюк П. В. Застосування комп'ютерних технологій у роботі класного керівника	218
Регула Т. А., Михальчук Т. М., Береговська Н. О. Шкільний сайт як засіб організації національно-патріотичного виховання учнівської молоді	225
Доробки молодих науковців	
Баліка Л. М. Використання інформаційних технологій у роботі шкільної бібліотеки	233
Дем'янюк І. В. Т. Д. Дем'янюк про формування сучасної парадигми науково-методичної роботи з педагогами	241
Дуброва А. С. Застосування комп'ютерних технологій, а саме методу проектів у системі інтенсивного вивчення іноземних мов	252

Осипчук О. П. Психолого-педагогічні засади розуміння й усвідомлення моральних норм та вимог учнями молодшого шкільного віку.....	258
Тимощук А. А. Формування творчої особистості школяра у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....	265
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій у професійній підготовці документознавця	272
Шпичак І. П. Інноваційні форми соціального виховання дітей (20-ті роки ХХ ст.): пошуки, реалії, перспективи.....	279
Відомості про авторів	288

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, А САМЕ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У СИСТЕМІ ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. У статті зазначено, що використання комп'ютерних технологій є одним із шляхів підвищення інтенсифікації процесу навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови. Зокрема, зауважено, що метод проектів передбачає визначену сукупність навчально-пізнавальних засобів та дій студентів. У проектній роботі студенти залучаються в створену педагогом пошукову навчально-пізнавальну діяльність.

Зроблено висновки про те, що аналіз теоретичних основ застосування комп'ютерних технологій у системі інтенсивного навчання іноземних мов показує, що чітко прослідковується ефективність формування інформативної компетенції студентів у вивченні іноземних мов у ВНЗ.

Ключові слова: комп'ютерні технології, інтенсифікація, навчально-пізнавальна діяльність, метод проектів, пошукова діяльність.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від загальної уніфікації і стандартизації педагогічного навчального процесу. Сьогодні відбувається інтенсивне переосмислення цінностей, пошук нового в теорії та практиці навчання і виховання. Впровадження інноваційних процесів передбачає аналіз та оцінку введених викладачами сучасніших методик, створення умов для їх успішної розробки і застосування.

Надзвичайно швидкий розвиток інформаційних технологій, розвиток Інтернету з його зростаючим впливом на всі сторони діяльності суспільства відкрив нові перспективи у сфері освіти. У світі існує тенденція злиття освітніх та інформаційних технологій і формування на цій основі нових засобів навчання іноземної мови, заснованих на Інтернет-технологіях.

Не можна не погодитися, що ефективність навчання безпосередньо залежить від ступеня наближення процесу передачі знань, формування умінь та навичок відповідно до реальних умов їх практичного застосування. Дане положення загальноновизнане психологами й дидактами та втілюється в навчанні іноземних мов у комунікативній спрямованості, згідно з якою іншомовна мовленнєва діяльність розглядається не тільки як мета, але і як засіб навчання.

Зрештою, використання комп'ютера не єдине, що сприяє ефективності його використання при формуванні комунікативного ядра. Існує можливість використовувати комп'ютер і як ефективний засіб активізації мнемічних можливостей шляхом сугестивного впливу на

нервові структури мозку. Цей вплив здійснюється завдяки комп'ютерному моделюванню комунікативної ситуації як засобу формування комунікативного ядра у свідомості тих, кого навчають.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. У педагогічних, філософських та психологічних джерелах широко висвітлюються сучасні аспекти вдосконалення системи навчання у вищих навчальних закладах. Великий внесок у формування нового підходу до дидактичного процесу спостерігаємо у наукових працях Ю. К. Бабанського та В. П. Безпалька. Розробкою і впровадженням нових інформаційних технологій у навчальний процес активно займалися такі дослідники, як Н. В. Маркус, Е. Л. Носенко. На думку Е. Л. Носенка, комп'ютери настільки стрімко увійшли в процес навчання іноземної мови, витіснивши традиційні методики, що «змусили викладачів вирішувати проблеми, про які ще декілька десятків років жоден лінгвіст навіть не підозрював» [1].

Широкого впровадження набули ідеї інтенсивного навчання іноземних мов («методом активізації резервних можливостей особистості») (Г. О. Китайгородська, С. Ю. Ніколаєва).

Дослідженнями у царині застосування інформаційних технологій на заняттях у вищій школі займається низка вітчизняних і зарубіжних науковців. Але все ж ця проблема ще не достатньо вивчена на сьогодні.

Мета статті: дослідити особливості застосування комп'ютерних технологій у системі інтенсивного навчання іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання технічних засобів навчання є одним із шляхів підвищення інтенсифікації процесу навчально-пізнавальної діяльності. Як доводить практика, комп'ютери сприяють індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності студентів, дозволяють їм обирати оптимальну швидкість засвоєння матеріалу. До переваг комп'ютерного навчання О. М. Кузнецова [2] відносить такі, що, по-перше, при комп'ютерному навчанні засвоюється набагато більше матеріалу, ніж при традиційному; по-друге, комп'ютер дозволяє показати свої реальні знання студентам, які з певних причин психологічного характеру не можуть показати свої реальні знання під час традиційних аудиторних занять; по-третє, комп'ютерний контроль знань студентів дозволяє більш об'єктивно оцінити знання студентів і значно заощадити час викладача, оскільки під час такого контролю одночасно перевіряються знання усіх студентів. І, зрештою, комп'ютер накопичує статистичну інформацію, яка дозволяє викладачу судити про якість знань студентів. Зазвичай на заняттях з іноземної мови комп'ютер використовується для проведення навчальних презентацій, дистанційного навчання, пошуку потрібної інформації у мережі Інтернет, контролю знань студентів за допомогою комп'ютерних тестів. У процесі інтенсивного навчання іноземних мов використовується широкий спектр прийомів і методів. Вартий нашої уваги метод проектів. Серед сучасних освітніх методів він максимально наближає до реальних умов спілкування з представниками іншомовної культури. Метод

проектів можна розглядати як сукупність різноманітних прийомів, операцій, спрямованих на досягнення дидактичної мети через детальну розробку певної проблеми, яка повинна завершитися реальним, практичним результатом, оформлений у той чи інший спосіб. Метод проектів завжди спрямовується на індивідуальну або групову самостійну роботу студентів, яку вони виконують упродовж певного періоду часу. У проектній методиці завжди передбачається розв'язання конкретної проблемної ситуації, що, з одного боку, вимагає застосування комплексної сукупності методів і засобів навчання, а з іншого, – узагальнення знань, умінь та навичок із різних галузей науки і техніки [3]. Як зазначає М. Г. Ступак [4], застосування проектного навчання є необхідним і доцільним із таких причин:

1) навчальний процес вбудовується в логіку діяльності, що має особистісну значущість для студента й підвищує його мотивацію (особистісно-орієнтований підхід до навчання);

2) комплексний підхід до розробки навчальних проектів сприяє збалансованому фізичному й розумовому розвитку студента (розвивальне навчання);

3) глибоке, осмислене засвоєння базових знань забезпечується завдяки їх універсальному застосуванню в різних ситуаціях, передбачених роботою над проектом (фундаменталізація навчання);

4) проект сприяє розвитку творчого потенціалу студентів (гуманізація навчання);

5) залучення до роботи над проектами студентів із недостатнім рівнем знань позитивно впливає на їх розвиток і ставлення до навчання (мотивація навчання).

Проектна діяльність найбільш ефективна, якщо її поєднати з програмним матеріалом елементарного посібника. Таке поєднання значною мірою розширює та поглиблює знання студентів. Учасники роботи над проектом зайняті дослідженням, пошуком необхідної інформації її обговоренням між собою. І, головне, мова тут виступає у своїй прямій функції – засобу формування і формулювання думок. Це і є справжнім навчальним середовищем, зануренням не тільки в досліджувану проблему, але й у саму іншомовну діяльність, культуру. У процесі роботи над проектом задіяні різноманітні можливості і ресурси Інтернету. Пошук потрібної інформації приводить у віртуальні бібліотеки, бази даних. Необхідність живого спілкування з реальними партнерами звертає увагу учасників на можливості чат-технологій, електронної пошти, відеоконференцій. За допомогою Інтернет ресурсів добре розвивається писемне мовлення студентів. Вони можуть спілкуватися між собою та викладачем через листи. Це добра практика удосконалення мови завдяки процесу формування думки на задану тему та грамотного викладу її в письмовій формі.

Закордонні спеціалісти з методики викладання іноземної мови Т. Блур та М. Дж. Сент-Джон виокремлюють три види проектів:

1) груповий проект, у якому дослідження проводиться усією групою, а кожний студент вивчає певний аспект обраної проблеми;

2) міні-дослідження, яке складається з проведення індивідуального соціологічного опитування з використанням анкетування та інтерв'ю;

3) проект на засадах роботи з літературою, який передбачає вибіркоче читання з теми, що цікавить студента та підходить до індивідуальної роботи [5].

У процесі вивчення іноземної мови можна виокремити три основні підходи щодо використання методу проектів:

- використання методу як однієї з форм позааудиторної роботи;
- альтернативний засіб організації навчального курсу;
- інтеграція у традиційну систему навчання мови [6].

Можна зазначити, що проектні технології розвивають у студентів пошуково-дослідницькі, технологічні й інформаційні компетенції, формують креативність, стимулюють інтелектуальну активність, розвивають комунікативні вміння, допомагають формувати міжпредметні зв'язки, вчать використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології під час вивчення іноземної мови, допомагають оволодіти навичками роботи в групі та формують соціальну мобільність. Усі ці фактори підвищують мотивацію студентів, тому що вивчення мови стає не ціллю, а засобом створення кінцевого продукту діяльності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналіз теоретичних основ застосування комп'ютерних технологій, зокрема методу проектів у системі інтенсивного навчання іноземних мов і результатів його застосування на практиці показує, що ефективність формування інформатичної компетентності прослідковується на кількох рівнях: когнітивному (набуття нових знань), емоційному (переживання з приводу труднощів у процесі роботи над проектом), поведінковому (набуття нових прийомів і навичок), особистісному (корекція ставлення до себе інших людей).

Метод проектів активізує навчальний процес, посилює його практичну орієнтацію, допомагає перебороти деструктивні форми поведінки студентів, найбільшою мірою сприяє опануванню ними інформаційних технологій, оптимально формує теоретичні, практичні та психологічні види підготовленості до професійної діяльності. Проте варто пам'ятати, що навчальні проекти можуть бути ефективними тільки в контексті загальної концепції навчання і виховання, передбачають обґрунтоване поєднання різноманітних методів, форм і засобів навчання. Проведення навчального курсу або його фрагмента засобами проектної технології потребує високої кваліфікації викладача, оскільки для кожного проекту необхідно самостійно та ретельно обрати мовленнєвий матеріал та розробити ефективну систему завдань та вправ.

Подальшого дослідження вимагає питання визначальної ролі особистості викладача в організації і керуванні навчальним процесом, його завдання і функції. Також не менш важливим є питання ефективного

використання методу проектів у процесі вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах освіти. при цьому важливо, щоб проекти були орієнтовані не лише на зовнішній наочний результат, але й дійсно реалізовували основні принципи методу проектів та органічно вирішували завдання навчального та творчого характеру.

Список використаних джерел:

1. Носенко Є. Л. Використання ІТ в освіті / Є. Л. Носенко // Освіта. – 2001. – № 7. – С.16-18.
2. Кузнєцова О.М. Використання комп'ютерних технологій на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс] / О.М. Кузнєцова // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2011/Pedagogica/5_96146.doc.htm
3. Полат Є. С. Метод проектов на уроках иностранного языка/ Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2-3.
4. Ступак М. Г. Переваги застосування методу проектів у процесі вивчення іноземної мови [Електронний ресурс] / М. Г. Ступак // Режим доступу: <http://intkonf.org/stupak-mg-perevagi-zastosuvannya-metodu-proektiv-u-protsesi-vivchennya-inozemnoyi-movi>
5. Bloor M. and St. John M.J. Project writing. The marriage of process and product. ELT Documents, 1988.
6. Розумна Т. С. Активізація пізнавальної діяльності студентів засобами проектної технології на заняттях з іноземної мови у ВНЗ./ Т. С. Розумна // Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. – 2015. – № 2 (10) – С. 275-279.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED:

1. Nosenko Ye. L. Vykorystannia IT v osviti [The Use of IT in Education] / Ye. L. Nosenko // Osvita. – 2001. – № 7. – S. 16-18. (in Ukrainian)
2. Kuznietsova O.M. Vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii na zaniattiakh z inozemnoi movy [The Use of Computer Technology at Foreign Language Classes] [Elektronnyi resurs] / O.M. Kuznietsova // Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/ 30_NIEK_2011/Pedagogica/5_96146.doc.htm (in Ukrainian)
3. Polat Ye.S. Metod proektov na urokakh inostrannogo yazyka [Projects Method at Foreign Language classes] / E.S. Polat // Inostrannyje yazyky v shkole. – 2000. – № 2-3. (in Russian)
4. Stupak M.H. Perevahy zastosuvannya metodu proektiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [The Advantages of Using Project Method in the Process of Foreign Language Learning] [Elektronnyj resurs] / M.H. Stupak // Rezhym dostupu: <http://intkonf.org/stupak-mg-perevagi-zastosuvannya-metodu-proektiv-u-protsesi-vivchennya-inozemnoyi-movi> (in Ukrainian)
5. Bloor M. and St. John M.J. Project Writing. The Marriage of Process and Product. ELT Documents, 1988 (in English).

6. Rozumna T.S. Aktyvizatsiia piznavalnoi diialnosti studentiv zasobamy proektnoi tekhnolohii na zaniattiakh z inozemnoi movy u VNZ. [Activation of Cognitive Activity of Students by Means of Project Technology at the Foreign Language Classes in High School] / T.S. Rozumna // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu im. Alfreda Nobelia. – 2015. – № 2 (10). – S. 275-279 (in Ukrainian)

Аннотация. В статье указано, что использование компьютерных технологий является одним из путей повышения интенсификации процесса учебно-познавательной деятельности студентов на занятиях по иностранному языку. В частности заметим, что метод проектов предполагает определенную совокупность учебно-познавательных средств и действий студентов. В проектной работе студенты привлекаются в созданную педагогом поисковую учебно-познавательную деятельность.

Сделаны выводы о том, что анализ теоретических основ применения компьютерных технологий в системе интенсивного обучения иностранных языков показывает, что четко прослеживается эффективность формирования информативной компетенции студентов в изучении иностранных языков в вузе.

Ключевые слова: компьютерные технологии, интенсификация, учебно-познавательная деятельность, метод проектов, поисковая деятельность

Summary. The paper pointed out that the use of computer technology is one of the ways to increase the intensification of the process of educational-cognitive activity of students at foreign languages classes. The project method involves a specific set of educational tools and students. Project method activates the educational process, enhances its practical orientation, helping to overcome the destructive behaviors of students, to the greatest extent contributes to the development of the information technologies, optimally forms the theoretical, practical and psychological types of preparedness for professional activities. In the project work the students are involved in the teacher search cognitive activity.

It is concluded that the analysis of theoretical foundations of computer application technology in the system of intensive learning foreign languages shows that evident efficiency of formation of information competence of students in learning foreign languages in high schools.

Key words: computer technologies, intensification, educational and cognitive activity, project method, search activity.

Стаття надійшла до редакції 26.04.2017

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 5

Упорядники:
проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 25.05.2017 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №204/1. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 5 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2017. – 290 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

Віддруковано засобами оперативної поліграфії

УРМ-ПОЛІГРАФ

вул. Буковинська, 3, м. Рівне, 33000;

тел.: 0362-64-21-34